

“OLIIY TA’LIMDA JISMONIY MADANIYAT O’QITUVCHILARINING PEDAGOGIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING ROLI”

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning samaradorligi o’rganilgan. Tadqiqot kompetensiyaviy yondashuv asosida o’qituvchilarning metodik va pedagogik salohiyatini oshirish, interaktiv metodlar va multimedia vositalarini qo’llash orqali ta’lim jarayonini sifatli tashkil etish masalalariga qaratilgan. Maqolada o’qituvchilarning professional rivojlanishini kuchaytirish strategiyalari va amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so’zlar: pedagogik kompetensiya, jismoniy madaniyat, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, oliy ta’lim, o’qituvchi rivoji, kompetensiyaviy yondashuv

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat darslarining samaradorligi o’qituvchilarning pedagogik kompetensiyalariga bevosita bog’liq. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar o’qituvchilarga darslarni qiziqarli, interaktiv va natijaviy tashkil etish imkonini beradi. Kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirish o’qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va reflektiv faoliyatini uyg’unlashtirishga yo’naltiriladi.

Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo’llash orqali jismoniy madaniyat o’qituvchilarining kompetensiyalarini rivojlantirish usullari, interaktiv metodlarning ahamiyati va oliy ta’lim muassasalarida pedagogik jarayon sifatini oshirish strategiyalari muhokama qilinadi. Ushbu yondashuv nafaqat o’qituvchilarning professional salohiyatini kuchaytiradi, balki o’qituvchilarning jismoniy va ijtimoiy rivojlanishiga ham ijobiy ta’sir ko’rsatadi.

Zamonaviy oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat darslarining samaradorligi o’qituvchilarning pedagogik kompetensiyalariga bog’liq bo’lib, ularning metodik, tashkiliy, motivatsion va reflektiv qobiliyatlarini rivojlantirishga asoslangan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlar pedagogik jarayonni qiziqarli va natijali tashkil etish imkonini beradi, shuningdek, o’qituvchilarning individual ehtiyojlari va rivojlanish darajasini hisobga olishga yordam beradi.

Pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishda birinchi o’rinda metodik salohiyat turadi. O’qituvchi darslarni samarali rejalashtirishi, turli pedagogik va interaktiv metodlarni qo’llashi hamda o’qituvchilarning faol ishtirokini ta’minlashi lozim. Amaliy mashg’ulotlar, treninglar va seminarlar o’qituvchilarga nazariy bilimlarni real darslarda

qo'llash, yangi pedagogik metodlarni o'rganish va professional tajriba almashishga imkon yaratadi.

Ikkinchi muhim jihat — tashkiliy kompetensiya. Bu kompetensiya o'qituvchiga darslarni samarali tartibga solish, vaqt va resurslarni optimal taqsimlash, sport anjomlarini ishlatish va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirish imkonini beradi. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi, o'quvchilarning intizomi va faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar ham pedagogik jarayonda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi lozim. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi, shuningdek, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostic va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi lozim. Bu kompetensiya o'qituvchiga pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy ravishda takomillashtirish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Interaktiv dasturlar, video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni samarali, qiziqarli va interaktiv shaklda olib borishga yordam beradi. Shu bilan birga, bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlar va seminarlar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementi hisoblanadi. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar esa pedagogik vazifalarni muvaffaqiyatli qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar orqali ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni o'rganish hamda amalda qo'llash mumkin.

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'z darslarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va o'z ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiyalashgan kompetensiyaviy yondashuv pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va

mashg'ulotlarni yuqori darajada tashkil etish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, kompetensiyaviy yondashuv va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini oshirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini oshirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional salohiyatini oshiradi, pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi. Natijada, jismoniy madaniyat o'qituvchilari yuqori pedagogik va metodik darajaga erishadi, oliy ta'limda jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligi oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.

8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.

9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.